

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Lingua Portuguesa 2		Código	613G02035
Titulación	Grao en Galego e Português: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6
Idioma	Portugués			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Galego-Portugués, Francés e Lingüística			
Coordinación	Lourenzo Modia, Cilla	Correo electrónico	cilla.lourenzo.modia@udc.es	
Profesorado	Lourenzo Modia, Cilla	Correo electrónico	cilla.lourenzo.modia@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia profunda na formación de carácter teórico-práctico na descrición e no uso instrumental da lingua portuguesa nas súas modalidades oral e escrita. O alumnado debe adquirir todas as competencias do usuario independente, encadrado no nivel avanzado (B2), e iniciar a adquisición de competencias do nivel C1, de acordo co "Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas".			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A4	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega.
A8	Ter dominio instrumental oral e escrito dunha segunda lingua estranxeira.
A10	Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A12	Coñecer os principios teóricos básicos da tradución directa e inversa e ser capaz de poñelos en práctica.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A20	Coñecer a historia e a cultura das comunidades lusófonas.
A21	Dominar a gramática da lingua galega.
A22	Dominar a gramática da lingua portuguesa.
A26	Coñecer a variación lingüística da lingua portuguesa.
A28	Coñecer a evolución histórica externa e interna da lingua portuguesa.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/a e profesional.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título
---------------------------	------------------------

Ter dominio instrumental oral e escrito dunha segunda lingua estranxeira.	A4 A8		
Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.	A1 A2 A10		
Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.	A15		
Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.		B1 B2	
Adquirir capacidade de autoformación.		B3	
Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.	A26 A28	B4	
Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.	A21	B5	
Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		B6	
Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.	A11	B7	
Apreciar a diversidade.	A20 A28	B8	
Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.	A12 A22		C2
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		B10	C4

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Relatar accións ocorridas no pasado. Descrever persoas, objetos e lugares no pasado.	1.1. Revisión dos tempos de pasado. 1.2. Descricións e accións habituais no pasado. Falsos amigos. 1.3. Mundo profesional (habilitacións, formación, oportunidades...).
2. Planificar proxectos persoais.	2.1. Infinitivo Pessoal. Infinitivo impessoal. 2.2. Padrões e normas da cultura de Portugal e dos países de lingua portuguesa. Descrición de estereótipos. Cidadanía e diversidade cultural.
3. Expressar condición, probabilidade, desexo, eventualidade, dúbida, finalidade.	3.1. Presente do Conxuntivo (con expresións de desexo, dúbida, sentimento, ordem, etc). Locución conxuncional (quer... quer...). Orações relativas con antecedente indeterminado (há quem...).
4. Narrar viaxes e experiencias do pasado. Facer planos para os tempos libres/féreas. Falar de situacións eventuais no futuro. Expressar posibilidade.	3.2. Historia e Geografía de Portugal. Gastronomía portuguesa. Sistemas político, educativo e sanitario de Portugal. 4.1. Futuro do Conxuntivo. Pronomes relativos. 4.2. Actividades culturais, deportivas e de tempos libres. Hábitos e costumes dos portugueses en relación a tempos libres. Turismo. Viaxes. Regras de segurancia.
5. Dar e pedir puntos de vista persoais. Argumentar. Producir enunciados formulando hipóteses. Facer sugestións. Realizar unha reclamación.	5.1. Indicativo / Conxuntivo / Infinitivo Pessoal. Imperfeito do Conxuntivo. Condicional. Se + Futuro do Conxuntivo / Imperfeito do Conxuntivo. Verbos derivados de vir, ver, ter, pôr, pedir, facer. 5.2. Comunidades rurais e urbanas. Relacións entre xeracións e povos. Dereitos e deberes dos cidadáns.
6. Contar o argumento dum filme, dum libro ou dum conto. Dar opinión sobre convencións sociais (puntualidade, formas de saudación, hospitalidade, vestuario, gastronomía, etc.) e culturas diferentes à propia.	6.1. Consolidación dos tempos do Conxuntivo. Pretérito Mais-que-Perfeito Simples do Indicativo (uso literario). Causa e consecuencia. Expressións idiomáticas. Provérbios. 6.2. Literatura. Teatro. Cinema. Música. Pintura. Actividades culturais e gastronomía tradicionais. Festas populares.

7. Resumir uma história. Expor projetos de vida, sonhos e ambições. Expressar intenção. Apresentar diferentes pontos de vista a respeito duma situação.

7.1. Revisões dos tempos verbais. Pretérito Mais-que-Perfeito Composto do Conjuntivo. Orações Condicionais.

7.2. Histórias de vida. Família. Emprego. Empreendedorismo.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A2 A8 A10 A12 A15 B4 B5 B7 C2 C4	14	14	28
Prácticas a través de TIC	A8 B1 B2 B3 C2	0	10	10
Presentación oral	A8 A15 B3 B4 C2	1	1	2
Resumo	A8 A11 A15 B3 B6 B7 C2	0	12	12
Traballos tutelados	A8 A10 A15 B1 B3 B6 B7 C2 C4	1	16	17
Proba obxectiva	A1 A2 A4 A8 A10 A11 A15 A22 A26 A28 B1 B3 B5 B7 C2	3	4	7
Discusión dirixida	A8 A10 A15 A20 B4 B5 B7 B10 C2 C4	14	14	28
Sesión maxistral	A8 A15 A21 B4 B5 B8 C2 C4	15	16	31
Lecturas	A1 A8 A15 B1 B7 B8 C2 C4	0	11	11
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Os obradoiros son aulas centradas no desenvolvemento de prácticas de comprensión lectora e de produción escrita (resolución de exercicios, corrección e elaboración de textos).
Prácticas a través de TIC	O alumnado deberá facer uso das novas tecnoloxías para preparar actividades propostas nas aulas.
Presentación oral	Neste tipo de proba avalíase a competencia comunicativa de cada estudante mediante unha pequena entrevista ou conversa co profesor ou coa profesora, en que talvez deba improvisar determinadas situacións. Na proba oral poderán empregarse textos, deseños ou materiais audiovisuais como apoio
Resumo	Realízanse con frecuencia sínteses dos principais contidos fixados no programa, co obxectivo de facilitaren unha correcta comprensión
Traballos tutelados	Baixo a coordinación do profesor ou da profesora, cada, estudante levará a cabo diversas actividades (corrección e/ou elaboración de textos), ben de maneira individual ben en pequenos grupos, co obxectivo de partillar información, coñecementos e habilidades.
Proba obxectiva	A proba escrita permite avaliar coñecementos, capacidades, habilidades etc. en destrezas como a comprensión e a produción escritas. Pode combinar preguntas de resposta múltipla, de resposta breve, de ordenación, de asociación, de discriminación?
Discusión dirixida	Enténdese por ?discusión dirixida? aquela actividade desenvolvida polo alumnado en grupos pequenos en que se porá en práctica a expresión e a comprensión orais en lingua portuguesa. Debateranse diversos temas baixo a supervisión do profesor ou da profesora. Nestas sesións prestarase unha especial atención á participación activa do estudiantado

Sesión maxistral	As sesións maxistrais consistirán en exposicións orais de carácter fundamentalmente teórico á volta dos contidos básicos da materia. Nestas aulas utilizaranse diversos textos seleccionados especificamente para a análise e a comprensión dos contidos; resolveranse as dúbidas a respecto dos temas propostos e facilitarase bibliografía específica. En tales sesións guíarase o alumnado no proceso de aprendizaxe e mostraranse recursos que faciliten o desenvolvemento do traballo autónomo.
Lecturas	Considérase ?lectura? calquera tipo de material (textos de manuais, xornais, revistas, foros de internet etc.) que o estudiantado terá de coñecer para a realización de certas actividades de maneira presencial ou non presencial

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Para a realización dos traballos tutelados, é fundamental que o alumno ou a alumna informe periodicamente tanto dos seus progresos como das súas dificultades co obxectivo de atinxir unha orientación adecuada. Alén diso, cada estudante poderá realizar todo tipo de consultas a respecto do desenvolvemento do traballo, quer no horario de atendimento quer por medio do correo electrónico.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A8 A15 B3 B4 C2	Cada alumno ou alumno terá de realizar unha proba oral, orientada á demostración da súa competencia comunicativa en lingua portuguesa.	20
Traballos tutelados	A8 A10 A15 B1 B3 B6 B7 C2 C4	Os traballos individuais e grupais (tanto presenciais como non presenciais) encomendados polo profesorado ao longo do curso suporán un 20% da nota final. Terase en conta especialmente a aprendizaxe colaborativa.	20
Proba obxectiva	A1 A2 A4 A8 A10 A11 A15 A22 A26 A28 B1 B3 B5 B7 C2	O estudiantado deberá realizar unha proba obxectiva de comprensión oral e escrita e de produción escrita (exercicios, elaboración de textos breves), en que se avaliarán os coñecementos adquiridos tanto nas sesións maxistrais como nos grupos intermedios e pequenos.	50
Discusión dirixida	A8 A10 A15 A20 B4 B5 B7 B10 C2 C4	As intervencións orais de cada estudante durante as discusións dirixidas (conversa) corresponderanse cun 10% da nota final.	10

Observacións avaliación

1. Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 valores sobre 10. Na proba obxectiva deberá obter como mínimo 4 valores sobre 10, para poder sumar os restantes elementos de avaliación.
2. O alumnado terá de entregar os traballos e actividades no prazo fixado. Igualmente, todo o tipo de actividade ou proba deberá cumprir unhas exixencias mínimas de corrección lingüística (ortografía, puntuación, concordancia sintáctica, ausencia de reiteracións, precisión léxica, rexistro formal?); se houber deficiencias lingüístico-expresivas, estas poderán ser penalizadas na cualificación.
3. O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puiden asistir ás titorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico.
4. Na segunda oportunidade, en xullo, o alumnado será avaliado cos mesmos criterios e coas mesmas percentaxes que na oportunidade anterior.
5. A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o/a alumno/a non realizar a proba obxectiva.
6. O alumnado que se presente á convocatoria de decembro será avaliado da seguinte maneira: proba obxectiva (50 %), presentación oral (20%) e traballos tutelados (30 %).

Fontes de información

Bibliografía básica	- Casteleiro, J. M. (coord.) (2001). Dicionário da Língua Portuguesa. Lisboa: Verbo - Cintra, L.; Cunha, C. (2013). Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Figueirinhas - Coelho, Jaime (2015). Dicionário Global da Língua Portuguesa. Lisboa: Lidel - Monteiro, D.; Pessoa, B. (2011). Guia prático dos verbos portugueses. Lisboa: Lidel - Paiva Raposo, E. et al. (2013). Gramática do Português - Vols. I, II, III. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian - Ventura, H.; Caseiro, M. (2011). Guia prático de verbos com preposições. Lisboa: Lidel - Bergström, M.; Reis, N. (2011). Prontuário Ortográfico e Guia da Língua Portuguesa. Alfragide: Casa das Letras

----------------------------	---

Bibliografia complementar	- Albino, S. (2015). Cultura e História de Portugal - Volume 2 - Níveis B2/C1. Porto: Porto Editora - Arruda, L. (2014). Gramática de Português Língua Não Materna. Porto: Porto Editora - Coelho, L.; Oliveira, C. (2008). Aprender Português 2 - Compreensão Oral Níveis B1 - (Livro + Cd). Texto: Texto Editora - Coelho, L.; Oliveira, C. (2014). Aprender Português 2, 3 (Manual e caderno de exercícios). Texto: Texto Editora - Coelho, L.; Oliveira, C. (2014). Gramática Aplicada Português Língua Estrangeira - A1/A2/B1. Texto: Texto Editora - Coimbra, O. M.; Coimbra, I. (2012). Gramática Ativa 2. Lisboa: Lidel - Coimbra, O. M.; Coimbra, I. (2012). Gramática Ativa 1 - versão brasileira (Lamartine Bião Oberg). Lisboa: Lidel - Coimbra, O. M.; Coimbra, I. (2014). Gramática Ativa 2 - versão brasileira (Lamartine Bião Oberg, Alice Ferreira Fernandes). Lisboa: Lidel - Díaz Ferrero, A. (2013). Falsos Amigos (2.ª Edição Revista - Livro segundo o novo Acordo Ortográfico). Lisboa: Lidel - Freitas, F.; Henriques, T. (2011). Qual é a dúvida?. Lisboa: Lidel - Gonçalves, L. (2012). Cozinhar em Português (Livro segundo o novo Acordo Ortográfico). Lisboa: Lidel - Lemos, H. (2013). Português em Direto (Livro segundo o novo Acordo Ortográfico). Lisboa: Lidel - Lemos, H. (2011). Praticar Português - Nível Intermediário (Livro Segundo o Novo Acordo Ortográfico). Lisboa: Lidel - Malcata, H. (2013). Português atual 2. Lisboa: Lidel - Malcata, H. (2014). Português atual 3. Lisboa: Lidel - Matos, M. (2013). Dicionário ilustrado de Português. Lisboa: Lidel - Pascoal, J.; Oliveira, T. (2013). Exames de Português B2 ? Preparação e Modelos. Lisboa: Lidel - Rente, S. (2013). Expressões idiomáticas ilustradas. Lisboa: Lidel - Rosa, L. (2004). Vamos lá Começar! Exercícios de vocabulário. Lisboa: Lidel - Rosa, L. (2011). Vamos Lá Continuar! - Explicações e Exercícios de Gramática. Lisboa: Lidel - Ruela, I. (2015). Vocabulário temático. Lisboa: Lidel - S/A (2011). Dicionário Ilustrado - Português Dicionário de Português Língua Não Materna. Porto: Porto Editora RECURSOS DISPONÍVEIS NA INTERNET Documentos orientadores: Conselho da Europa (2001). Quadro europeu comum de referências para as línguas. Lisboa: Edições Asa. http://area.dge.mec.pt/gramatica/Quadro_Europeu_total.pdf; Grosso, M.; Tavares, A.; Tavares, M. (2008). O Português para Falantes de Outras Línguas: o utilizador elementar no país de acolhimento, Lisboa, ANQ /DGIDC /IEFP: http://www.dge.mec.pt/sites/default/files/Basico/Documentos/referencial_independente.pdf; Grosso, M.; Tavares, A.; Tavares, M. (2009). O Português para Falantes de Outras Línguas: o utilizador independente, Lisboa, ANQ /DGIDC /IEFP. http://www.dge.mec.pt/sites/default/files/Basico/Documentos/referencial_independente.pdf; Grosso, M. (coord.); Soares, A.; Sousa, F.; Pascoal, J. (2011). QuaREPE - Documento Orientador. Lisboa: DGE. http://www.dge.mec.pt/sites/default/files/EEstrangeiro/2012_quarepe_docorientador.pdf; Grosso, M. (coord.); Soares, A.; Sousa, F.; Pascoal, J. (2011) QuaREPE - Tarefas, Actividades, Exercícios e Recursos para a Avaliação. Lisboa: DGE. http://d3f5055r2rwsy1.cloudfront.net/images/stories/EPE_incricoes_2011_2012/quarepe/manual_quarepe_tarefas_ver_sao_final_janeiro_2012.pdf; Programa Português Para Todos (Ppt): Beça, E.; Galvão, M. (2009). Manual de Português Técnico aplicado à área da Hotelaria e Restauração. Lisboa: IEFP: http://portal.iefp.pt/xeobd/attachfileu.jsp?look_parentBoui=36134660&att_display=n&att_download=y. Sítios institucionais: Instituto Camões: http://www.instituto-camoes.pt/ Observatório da Língua Portuguesa: http://www.observalinguaportuguesa.org/pt/; Comunidade dos Países de Língua Portuguesa: http://www.cplp.org/; Instituto Internacional da Língua Portuguesa: http://iilp.cplp.org/; Museu da Língua Portuguesa: http://www.museudalinguaportuguesa.org.br/; Governo Português: http://www.portugal.gov.pt/pt/a-democracia-portuguesa.aspx; Portal do Cidadão: https://www.portaldocidadao.pt/home/; Turismo de Portugal: https://www.visitportugal.com/pt-pt/; Conselho Português para os Refugiados: http://www.cpr.pt/ple/materiais/; Universidade do Minho: http://www.uminho.pt/; Fundação José Saramago: http://www.josesaramago.org/; Pordata - Base de dados do Portugal contemporâneo: http://www.pordata.pt/Portugal/; Rádio Televisão Portuguesa: http://www.rtp.pt/homepage/. Dicionários e recursos linguísticos: Dicionário Priberam: http://www.priberam.pt/; Portal da Língua Portuguesa: http://www.portaldalinguaportuguesa.org/; Vocabulário Ortográfico Comum da Língua Portuguesa:
----------------------------------	---

<http://voc.cplp.org/index.php>; Dicionário Michaelis: <http://michaelis.uol.com.br>; Ciberdúvidas: <http://ciberduvidas.sapo.pt/>; Livro de estilo do jornal Público: http://static.publico.pt/nos/livro_estilo/index.html; Corpus do português: <http://www.corpusdoportugues.org/x.asp>; Conjugame Net: <http://www.conjuga-me.net>; Dicionário de calão e expressões idiomáticas: <http://natura.di.uminho.pt/~jj/pln/calao/dicionario.pdf>. Sites e manuais para a aprendizagem da língua: Centro Virtual Camões: <http://www.instituto-camoes.pt/cvc/aprender.html>; Omniglot: <http://www.omniglot.com/writing/portuguese.htm>; Ensina RTP: <http://ensina.rtp.pt>; Português para nós: <http://www.portuguesparanos.com/>; Português para espanhóis (blogue): <http://portuguesparaespanhois.blogspot.pt>; CiberEscola da Língua Portuguesa: <http://www.ciberescola.com>; Espaço Língua Portuguesa (Porto Editora): <http://www.portoeditora.pt/espacolingua/portuguesa/duvidas-da-lingua-portuguesa/destaque-duvidas-lp/>; Programa ?Bom Português? (RTP): <http://ensina.rtp.pt/dossie/como-se-escreve-em-bom-portugues/>; Viagens Literárias (blogue): <https://viagensliterarias.wordpress.com>; PortugueseLanguageGuide: <http://www.portugueselanguageguide.com>; ISL Collective: https://pt.islcollective.com/resources/search_result?Tags=PLE&searchworksheet=GO&type=Printables; Promethean Planet: <http://www1.prometheanplanet.com/pt/server.php?show=nav.21344>. Ferramentas de pronúncia: SitePal: http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal; Prontuário sonoro RTP: <http://www.rtp.pt/wportal/sites/prontuario/index.php>. Ferramentas de tradução: Interactive Terminology for Europe (IATE): <http://iate.europa.eu/>; SDL: <http://www.freetranslation.com>; Google tradutor: <https://translate.google.pt>. Cultura: Efemérides: <http://cvc.instituto-camoes.pt/conhecer/efemerides.html#.VYrNymDWTy0>; Bases temáticas sobre Cultura Portuguesa: <http://cvc.instituto-camoes.pt/area-conhecer-bases-tematicas>; Dicionário histórico: <http://www.arqnet.pt/dicionario/>; Exposições virtuais: <http://cvc.instituto-camoes.pt/conhecer/exposicoes-virtuais.html>. A música portuguesa a gostar dela própria: <https://vimeo.com/channels/musicaportuguesa/videos>; Jornal de Letras, Artes e Ideias: <http://visao.sapo.pt/jornal-de-letras=s25193>; Portal da literatura: <http://www.portaldaliteratura.com>; Projeto Vercial: <http://alfarrabio.di.uminho.pt/vercial/index.html>. Imprensa: Diretório de imprensa escrita em Portugal: <http://www.prensaescrita.com/portugal.php>; Blitz (revista de música): <http://blitz.sapo.pt>; Expresso (jornal): <http://expresso.sapo.pt>; Jornal de Letras, Artes e Ideias: <http://visao.sapo.pt/jornal-de-letras=s25193>; Público (jornal): <http://www.publico.pt>; Visão (revista): <http://visao.sapo.pt>; Rádio Televisão Portuguesa: <http://www.rtp.pt/homepage/>.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua Galega 1/613G02002

Lingua Portuguesa 1/613G02022

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua Galega 2/613G02014

Lingua e Cultura dos Países de Fala Portuguesa/613G02027

Literatura Portuguesa 2/613G02037

Literaturas de Lingua Portuguesa/613G02039

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías